

הרחיבו את תחומי היער והחורש המוגנים בארץ. התכנון המפורט ליערות אותו מבצעת קק"ל מחזק את מעמדם הסטטוטורי של היערות ותורם לפיתוחם מתוך ראייה כוללת ותפיסה מערכתית של היער.

תמ"א 22 היא אחד מנדבכי המרכזיים של תמ"א 35, תוכנית הקושרת אדם וסובב, וקובעת "דמות ארץ" המורכבת מפסיפס של שטחים בנויים ושומרים. בין השטחים השומרים תופסים היערות חלק נכבד כמרכיב ב"שדרה הירוקה", הנמתחת מצפון הארץ לדרומה, ובה מרוכזים "נכסי הערך" של ארץ ישראל.

והפכה לחלק ממערכת תכנון המתאר הארצי. מסמך המדיניות שהתפרסם בימים אלה סוקר בהרחבה את תוכניות המתאר המרכזיות אשר תוכננו ואושרו בתקופה שחלפה מאז אישורה של תמ"א 22, ואת מקומה בקרב תוכניות אלו. מן הדברים עולה, כי התוכנית הוטמעה בכל מערכת התוכניות, ובראשן תמ"א 35 - תוכנית המתאר הארצית המשולבת, בשורת תוכניות המתאר המחוזיות שקודמו ואושרו בחלקן בתקופה זו ובמאות רבות של תוכניות מקומיות בכל רחבי הארץ. יתר על כן, התוכניות האמורות, לא רק שלא גרעו ממתכונת השטחים בתמ"א 22, אלא שרבות מהן אף הוסיפו עליהם כהנה וכהנה, ובכך



באמצע שנות ה-1970 גייס את התיאוריות האקולוגיות בענייני טורף-נטרף לניתוח מערכות רעייה על ידי הגדרת הפרה כטורפת והמרעה - כנטרף! הרעיון הדהים אותנו ועורר עניין רב. הייתה זו הפעם הראשונה שהוצגה דרך להבנת הדינמיקה הקובעת את היציבות של מערכות מרעה בתנאי רעייה וצמיחה שונים. אבן דרך נוספת הייתה מאמרו בשנת 1989, יחד עם שני חוקרים אוסטרליים. הם הציעו מודל אמפירי כוללני, המתאר את התהליכים הקובעים את המעברים הנוצפים בין חברות צומח בעקבות רעייה, תהליכים סוקצסיוניים, שינויי אקלים ותופעות בלתי צפויות. המודל, שנקרא "מצבים ומעברים" (State and Transition), התקבל במוסדות המפקחים על שימור השטחים הפתוחים בארצות הברית כשיטה הרשמית לבקרת הדינמיקה של צומח בשטחים אלה, בעיקר במערב המדינה.

דרך מחשבתו האנאליטית של עמנואל וכתיבתו הקולחת שרתו תחומים רבים - משימור אם החיטה בטבע ועד לתועלת העז להתפתחות החורש. עבודותיו צוטטו קרוב ל-6,000 פעמים בכתבי עת מקצועיים. עמנואל היה מעורה בנושאים בעלי עניין ציבורי, כמו ההשפעות האקולוגיות של השריפות בכרמל ומדיניות היעור של קק"ל. בשנים האחרונות התחיל להתעניין בדרכים להגדיר ממשק אופטימלי של אקו-סיסטמות ים-תיכוניות להשגת תועלות שונות, לעתים מנוגדות זו לזו.

בשנים האחרונות העתיק את עיקר פעילותו המקצועית לארגונייה, תוך שמירה על קשר שוטף עם עמיתיו ומשפחתו בארץ.

עם פטירתו ללא עת, איבדנו חבר יקר, איש נעים הליכות, אקולוג דגול שהצניע לכת למרות פרסומו העולמי.

## פרופ' עמנואל נוי-מאיר ז"ל 1941 - 2009

### נעם זליגמן

מינהל המחקר החקלאי

עמנואל נוי-מאיר, בוטנאי ואקולוג באוניברסיטה העברית בירושלים, בפקולטה למדעי החקלאות, המזון ואיכות הסביבה נפטר בגיל 68. עמנואל העמיד תלמידים רבים והיה יועץ ואבן בוחן לעמיתיו.

עמנואל נולד בקולוניה אביגדור, יישוב בארגנטינה, שהוקם על ידי הברון הירש. חיי הכפר נטעו בו את אהבת הטבע, שהתוותה את דרכו המקצועית. הוא עלה ארצה עם משפחתו בגיל תשע והתחיל את דרכו המדעית באקולוגיה במחלקה לבוטניקה באוניברסיטה העברית בירושלים. שם פגש את ד"ר נפתלי תדמור ("קופיש") ואת פרופ' גדעון אורשן, שגייסו אותו לעבודה על ניתוח חברות צומח בהר הנגב, באמצעות שיטות מתמטיות רב-ממדיות. אז התגלה הכשרון הנדיר של הבחור השקט, שנחבא אל הכלים. את התואר השלישי עשה באוסטרליה, על הצומח של אזורים שחונים. מתוך הדוקטורט, פרסם סדרה של מאמרים על ניתוח כמותי של חברות צומח. פרסום זה הקנה לו את מעמדו העולמי בתחום. לאחר חזרתו לישראל, ערך סדרה של סקירות על אקו-סיסטמות מדבריות, חלקן עם פרופ' מיכאל אבן-ארי, פרסומים שהפכו לאבני יסוד בתורת המדבר.

